

Maletes perdudes

Narrativa, 366

Jordi Puntí

Maletes
perdudes

Editorial Empúries
Barcelona

Aquesta obra ha obtingut el Premi Octavi Pellissa 2003
convocat per l'Editorial Empúries i atorgat per un jurat
compost per Josep M. Castellet, Xavier Folch, Jordi Herralde,
Pere Portabella i Carles Santos.

Aquesta obra s'ha publicat amb una subvenció de la Direcció General del Llibre,
Arxius i Biblioteques del Ministeri de Cultura per a préstec públic
en biblioteques públiques, d'acord amb el que preveu l'article 37.2 de la Llei
de propietat Intel·lectual.

© Jordi Puntí, 2010

Primera edició: febrer del 2010

© d'aquesta edició: Grup Editorial 62, s.l.u.,
Editorial Empúries
info@grup62.com
www.editorialempuries.cat

L'editorial reserva els drets corresponents
a l'autor de la fotografia de la coberta.

Fotocomposició: Víctor Igual
Impressió: Liberdúplex, s.l.
DIPÒSIT LEGAL: 2.304-2010
ISBN: 978-84-9787-616-2

Reservats tots els drets.
Prohibida qualsevol mena de còpia

A LA STEFFI

PRIMERA PART

SORTIDES

FOTOGRAFIES

Tenim el mateix record.

És molt d'hora. Acaba de sortir el sol. Tots tres —pare, mare i fill— badallem de son. La mare ha fet te, o cafè amb llet, i ens el bevem perquè sí. Som al menjador, o a la cuina, tan quiets i en silenci que semblen estàtues. Els ulls se'ns tanquen. Aviat escoltem un camió que s'atura al davant de casa i fa sonar un cop el clàxon. Tot i que l'esperàvem, el rugit és tan greu que ens espanta i ens desvetlla. Els vidres de les finestres tremolen un segon. Els veïns es deuen haver despertat. Sortim al carrer a acomiadar el nostre pare, que puja al camió, treu el braç per la finestra i assaja un somriure mentre ens fa adéu. Es nota que li sap greu anar-se'n. O no. Només s'ha estat dos dies a casa, tres com a màxim. Els seus dos companys, dalt del camió, ens criden i també ens fan adéu amb la mà. El temps passa a càmera lenta. El Pegaso es posa en marxa i s'allunya pesadament, com si també li fes mandra. La mare porta un batí i potser se li escapa una llàgrima, potser no. Nosaltres, els fills, anem en pijama i sabatilles i el fred ens glaça els peus. Entrem a casa i ens fem un altre cop al llit, que encara conserva una mica l'escalfor, però ja no ens tornem a adormir per culpa dels pensaments. El cap no para. Tenim tres, quatre, cinc, set anys, i hem viscut la mateixa escena unes quantes vegades. Aleshores no ho sabem, però aquest és l'últim cop que veiem el nostre pare.

Tenim el mateix record.

L'escena que acabem de descriure va passar fa una vintena d'anys, pel cap baix, i aquesta història podria començar en tres punts di-

ferents del mapa. No, quatre. Podria ser que el camió de mudances es desdibuixés en la boira matinera que embolcallava el Quai de la Marne, al nord de París, i deixés enrere una filera de cases de la rue de Crimée, davant d'un canal que a la llum de l'alba semblava sortit d'una novel·la de Simenon. O potser el motor del camió trencava aquell silenci humit de Martello Street, davant per davant del parc de London Fields, a l'est de Londres, i passant per sota del pont del tren anava a buscar un carrer important que el duqués fora de la metròpoli, on les carreteres són més amples i conduir per l'esquerra no és cap martiri per a un camioner del continent. O també podríem trobar-nos a l'est de Frankfurt, al peu d'un d'aquells blocs de pisos de la Jacobystrasse que van construir després de la guerra: aquí el Pegaso s'allunyava indecís cap a l'autopista, com si li fes basarda creuar un paisatge de fàbriques i boscos i afegir-se a la corrua de camions que, igual que ell, solcaven les artèries d'Alemanya.

París, Londres, Frankfurt. Tres llocs allunyats, casuals i sense cap altra connexió que el nostre pare conduint un camió que transportava mobles d'una banda a l'altra d'Europa. Hi havia una altra ciutat, la quarta, que era Barcelona. El punt d'origen i d'arribada. En aquest cas l'escena es reproduïa sense camió ni companys de fatigues. Un de nosaltres —en Cristòfol— amb el pare i la mare. Tres persones a la cuina mal il·luminada d'un pis del carrer del Tigre. Però el comiat també s'esdevenia amb la mateixa quietud prevista per part d'ell —fins al punt que gairebé semblava assajada—, amb aquella mateixa preocupació vaga que abans ja l'havia dominat en altres cases i amb altres famílies. Aquella mirada que volia semblar plàcida però que sobreeixia de llàstima, i que se'ns encomanava a tots quatre: hores després, l'endemà o al cap d'una setmana, quan ens rentàvem les dents, ens miràvem al mirall i la retrobàvem als nostres ulls. Una llàstima acceptada. Per això ara sentim que tots érem a tot arreu i per això ara, tants anys després, el nostre desencís infantil es multiplica per quatre. També ens agrada pensar en les mares, les quatre mares, com si en fossin una de sola. Sense repartir-se la pena, sinó multiplicant-la. Ningué s'estalviava el mal tràngol. Ni nosaltres: els quatre fills.

¿Què? ¿Que no s'entén? ¿És massa enrevessat?

Ah, és que això s'ha d'explicar bé. Som quatre germans —o germanastres, més ben dit—, fills del mateix pare i de quatre mares molt diferents. Fa cosa d'un any encara no ens coneixíem. Ni tan sols sabíem que els altres existien, escampats per aquests mons de Déu. El pare va voler que ens diguéssim Christof, Christophe, Christopher i Cristòfol —Cristóbal fins que va morir el dictador Franco—. Pronunciats així, d'una tirada, els quatre noms semblen una declinació llatina irregular. Christof, nominatiu germànic, va néixer l'octubre de 1965 i és l'hereu impossible d'una nissaga europea. Christophe, genitiu saxó, va arribar gairebé dos anys més tard i de sobte el seu naixement va ampliar i matisar el sentit d'una vida londinenca. L'acusatiu Christophe va trigar una mica menys —dinou mesos— i el febrer de 1969 va esdevenir el complement directe d'una mare soltera francesa. En Cristòfol va ser l'últim a manifestar-se: un cas circumstancial, completament definit pel lloc, l'espai i el temps, un ablatiu en un idioma que no declina.

¿Per què ens posava aquest nom, el nostre pare? ¿Per què s'entossudia sempre a dir-nos així, amb tanta obstinació que al final les mares ho acceptaven convençudes? ¿Que potser no volia que fóssim únics? Fet i fet, cap de nosaltres no té més germans. Una vegada en vam parlar amb en Petroli, el seu company de mudances junt amb en Bundó —de mudances i de secrets—, i ens deia que no, que quan parlava de nosaltres no es confonia i sabia perfectament qui era qui. Nosaltres ens diem que potser era una superstició: sant Cristòfol és el patró dels conductors de tots els artefactes motoritzats i els quatre fills érem com petites ofrenes que deixava a cada país, espelmes enceses perquè el protegissin mentre viatjava amb el camió. En Petroli, que el va conèixer molt bé, ho refuta dient que ell no creia en l'altre món, i apunta una possibilitat més fantàstica però igualment creïble: potser només volia tenir un pòquer de fills, una mà guanyadora. Quatre asos —diu ell—, un de cada pal. ¿I el pare? —preguntem nosaltres—. Ell era el jòquer que feia el repòquer.

—*Life is very short, and there's no time...* —es posa a cantar en Christopher, sense avís previ. L'hi deixem passar perquè la frase és pertinent i perquè la cançó és dels Beatles. Tots quatre ger-

mans coincidim en aquesta afició musical, però ara no jugarem a triar qui de nosaltres és George i qui és Paul, qui Ringo i qui John. Aquesta mena d'exercicis ens els guardarem per a nosaltres, igual que això d'interrompre el discurs conjunt amb una cançó. És el primer i últim cop que acceptem una intervenció en solitari —un solo— sense haver estat pactada abans amb els altres tres. No estem en un karaoke i hi ha d'haver unes normes perquè ens entenguem. Si tots quatre germans parléssim alhora, això semblaria una olla de grills. A més, en Chris té raó: la vida és molt curta i no hi ha temps.

Què més. Tot i que fins ara havíem viscut sense saber que els altres tres germans existien, ¿es pot dir que el nostre pare —o més aviat la seva absència— ens ha determinat de la mateixa manera? No, esclar que no, però la temptació de fabular amb aquesta influència sotterrada és important. Agafem els nostres oficis, per exemple. En Christof es dedica al món de l'espectacle i la impostura actoral, aquest comerç del ser o no ser, ens fa pensar en el fingiment del nostre pare. En Christophe és professor de Física Quàntica a la universitat de París, des d'on observa el món, posa en dubte la realitat i estudia universos paral·lels (on el nostre pare no ens abandonaria mai). En Christopher té una parada a Camden Town i es guanya la vida comprant i venent discos de vinil de segona mà: l'obtenció de les joies de col·leccionista i altres relíquies, sovint amb mètodes no del tot legals, és com una herència de la picaresca del nostre pare (continueu llegint, sisplau). En Cristòfol és traductor del francès, sobretot de novel·les, i quan versiona els textos d'una llengua a l'altra és com si fes un homenatge als esforços idiomàtics del nostre pare.

Què més, què més. ¿Ens assemblem físicament els quatre germans? Sí, ens assemblem. Podríem dir que tots quatre venim d'un mateix mapa genètic i les nostres mares —Sigrun, Mireille, Sarah, Rita— són l'evolució que ens fa diferents, la gramàtica bàrbara que ens ha allunyat del llatí. En algun punt de l'Europa central, potser a l'encreuament on coincideixen els seus destins —i al bell mig d'una rotonda, si volem ser fastigosament simbòlics—, els hauríem d'alçar un monument pel que van haver de suportar. De moment no es coneixen entre elles. Des de fa unes

quantas setmanes saben que les altres existeixen, que nosaltres tenim germanastres —i elles, per tant, fillastres—. Les fronteres, però, continuen al mateix lloc de sempre. Amb un deix irònic que comparteixen les altres tres, la Sarah diu que nosaltres, els fills, som com els ambaixadors que es troben per negociar un armistici. Potser més endavant ens decidirem i les reunirem un cap de setmana en algun hotel neutral. A Andorra, per exemple, o a Suïssa. Però haurà de ser més endavant.

Què més, què més, què més. ¿S'assemblen, les nostres mares, físicament? Diria que no. *I don't think so. Je crois pas. Ich glaube nicht.* ¿Són un model de bellesa compartida, totes juntes, o bé el trencaclosques perfeccionista d'una ment malaltissa, la ment del nostre pare? Ni una cosa ni l'altra, però cal explicar que, quan els anunciem els nostres plans de convocar-les en el futur, totes quatre mares reaccionen amb la mateixa desgana. La Mireille fa una ganyota i diu que semblaria una reunió d'Abandonades Anònimes. La Sigrun exigeix que la cimera sigui subvencionada per la Unió Europea. La Rita ho compara amb un club de fans decadents —«l'Elvis és viu, l'Elvis és viu!»—. La Sarah proposa una idea: si ens hem de trobar, ¿per què no fem totes juntes una versió teatral de *Les sis esposes d'Enric VIII*? ¿Que només som quatre? No cal patir, segur que, si busquem una mica, aviat en sortiran dues més!

Aquesta causticitat que gasten les quatre vídues potencials deu ser un mecanisme de defensa. Han passat molts anys, però els seus afers amorosos són massa semblants perquè ara, de cop i volta, els vingui de gust airejar-los. Des de fora, la temptació és imaginar-se quatre dones que es reuneixen i escorxen la memòria de l'home que un bon dia les va deixar, sense cap avís, soles i desemparades i amb una criatura per pujar. Beuen i parlen. De mica en mica comparteixen una llista de retrets i aquesta memòria les uneix. El turment queda tan lluny que el temps n'ha tret el verí i ara ja és inofensiu com una bèstia dissecada. Més que una teràpia, la trobada esdevé un exorcisme. Beuen i riuen. De mica en mica, però, per dins, cadascuna comença a pensar que les altres no el van entendre, i així, justificant-lo en el record, totes van enllustrant el seu amor. El seu era el bo, l'autèntic. Una sortida de to,

una broma que de sobte ja no fa gràcia, i aquesta aliança en el dolor s'esvairà. Diríeu que són a un pas d'estirar-se els cabells.

I és que hi ha un detall que ho complica tot: a hores d'ara no podem dir que el nostre pare sigui mort. Només que va desaparèixer fa més d'un any.

De fet, *desaparèixer* no és el verb més adequat i si ens hem decidit a trobar-lo és per donar un sentit a la paraula. Per posar-li un cos. Només pot desaparèixer algú que abans havia aparegut, i aquest no és el cas del nostre pare. Fa més de vint anys que no el veiem, i la suma dels nostres records només ens permet retratar-lo amb una imatge mig borrosa. No és que fos un home tímid, ni reservat, sinó que sempre semblava guardar-se una sortida. Tampoc no era nerviós, ni inquiet, ni desconfiat. La Sigrun explica que es va enamorar tant de la seva presència com de la seva absència. La Mireille recorda que, quan arribava, ja semblava que se n'anés un altre cop. La brevetat de les seves visites hi ajudava, esclar. Aquest aire provisional es va anar accentuant amb el temps i, més que esfumar-se d'un dia per l'altre —alehop!, com un truc de màgia o una abducció extraterrestre—, nosaltres pensem que el pare es va desintegrar de mica en mica. Que encara ara, en aquest moment, mentre tots quatre pensem en ell per primera vegada, continua la seva lenta desintegració.

Aquesta voluntat de dissoldre's es notava fins i tot a les cartes que ens enviava. Les escrivia des de diversos punts d'Europa, allà on el duguessin les mudances, i ens hi explicava anècdotes del viatge. A vegades eren simples postals gargotejades a peu de carretera. Al davant sempre s'hi veien estàtues eqüestres, castells, jardins, esglésies —monuments de províncies horrorosos que tots quatre recordem amb una nitidesa que ens espanta—. Eren postals datades en algun punt de França, o d'Alemanya, i en canvi duïen un segell amb el rostre marmori de Franco, perquè devien romancejar dies i dies a la guanteria del camió i només es recordava de llançar-les a la bústia un cop era de nou a Barcelona. A vegades, amb les cartes que ens escrivia, ens hi afegia fotos d'ell mateix, tot sol o amb els seus dos companys de mudances. Les paraules que acompanyaven aquelles imatges traspuaven una tendresa i una enyorança de debò, que feia plorar les nostres mares si estaven toves, però mai no passaven

d'una quartilla per les dues bandes. En el moment en què semblava que s'animés, l'escriptura quedava tallada d'una manera abrupta. Ja ens veurem aviat, petons, etcètera, la firma i ja està. Com si li fes por donar-se del tot.

—Només li hauria faltat escriure-les amb tinta simpàtica i que les paraules desapareguessin uns dies després d'haver-les llegit —apunta en Christof.

¿Què més cal saber encara? Ah, sí, com ho fem per entendre'ns tots quatre. L'anglès és la nostra *lingua franca* des del dia en què ens vam conèixer, després que en Cristòfol es decidís a buscar els altres germans. Parlem en anglès perquè és l'idioma que va més bé per entendre'ns, perquè ens cal una convenció, però al capdavall les nostres converses construeixen una llengua més complexa, com un esperanto familiar. Per part d'en Christof no hi ha cap problema, perquè l'anglès és cosí germà de l'alemany i el va estudiar des de petit. En Christophe parla amb aquell accent una mica vanitos que els surt als francesos i un vocabulari tècnic que li ve dels congressos i ponències de Física Quàntica en què participa sovint. En Cristòfol el va aprendre de més gran, amb classes particulars, perquè a l'escola i a la universitat va estudiar francès. A vegades, quan no li surt una frase en anglès, s'ajuda d'aquesta segona llengua i en Christophe se sent reconfortat. Se li nota a la cara. Aleshores en Chris i en Christof es riuen d'aquella afinitat llatina i els escarneixen amb un diàleg ple de guturals, versos trets de *La Marsellesa* i noms de futbolistes francesos.

Al seu torn, en Chris parla una mica de castellà gràcies a l'empenta de la seva mare, la Sarah. A mitjan anys setanta, quan ja semblava clar que en Gabriel no els visitaria més, va matricular el seu fill en un curset d'estiu per aprendre la llengua. Potser en Chris no es retrobaria mai més amb el seu pare, *God damn it*, però com a mínim li transmetria l'herència del castellà. La professora que li va tocar era una estudiant universitària que es deia Rosi. Havia anat a Londres per viure experiències i el primer que havia descobert era que no tenia fusta d'educadora. El seu mètode per ensenyar-los castellà consistia a fer-los escoltar un casset amb les cançons de moda de l'estiu. Per això en Chris sap dir perfecta-

ment, amb una gran naturalitat, frases com «Es una lata el treballar», «No me gusta que a los toros te pongas la minifalda» o «Achilipú, apú, apú» —encara que avui dia ja no tingui ni idea del que signifiquen.

Una altra vivència infantil que compartim, hem descobert, són les cançons en català. Durant la nostra primera reunió a Barcelona, dinàvem en un restaurant i provàvem de posar en comú les informacions que tenim del pare. De sobte, en una taula propera, uns nens que jugaven i cantaven ens van fer reviure aquelles tonades que el pare ens ensenyava de petits. Eren cançons com el *Plou i fa sol*, *En Joan petit com balla* o *El gegant del Pi...*

—Jo recordo un conte que el pare m'explicava abans d'anar a dormir —va dir en Christof—. El nen protagonista es deia Pàtiufet o alguna cosa per l'estil, i anava a parar a la panxa d'un bou «on no hi neva ni plou», *und scheint keine Sonne hinein*. Em feia cagar de por. Ara a vegades l'explico als fills dels meus amics, en alemany, més que res perquè m'agrada que en Pàtiufet faci la competència als germans Grimm.

—Doncs a mi m'obsessionava aquella cançó que feia: «Plou i fa sol..., les bruixes es pentinen...» —va recordar en Chris tot entonant-la—. Perquè a Londres passa molt, això que plogui i faci sol al mateix temps. Dia per altre, quan sortia al carrer per anar a l'escola, o per jugar amb els amics al parc de davant de casa, mirava el cel tot esporuguit i enmig d'aquell plugim insistent sempre hi apareixia una llambregada de sol. «Ja hi tornem a ser», pensava, «en algun casalot d'aquesta ciutat, ara mateix, les bruixes es tornen a pentinar per sortir de casa». Quan ho explicava als amics, convençut que els estava revelant un secret, ells se'n burlaven i jo els cantava la cançó per fer-los callar. Però no servia de res.

Aquest aiguabarreig lingüístic que tots quatre perfeccionem dia a dia ens emparenta encara més amb el nostre pare. Ve a ser una mena d'herència, perquè es veu que ell parlava totes les llengües i no en parlava cap. Amb els anys, ens han explicat les mares, les paraules apreses a mig Europa se li van anar solapant a la memòria, creant dreces i falsos amics, conjugacions verbals econòmiques i etimologies d'una lògica només aparent. Era de l'opinió que enmig d'una conversa no hi pot haver silencis llargs, per

això traduïa mentalment d'una llengua a l'altra, com si fossin vasos comunicants, i agafava la primera opció que li venia al cap.

—El meu cervell és un quarto de mals endreços, atapeït fins al sostre —diuen que deia—. La sort és que quan necessito una cosa, sempre l'hi acabo trobant.

Ni que sigui per la convicció que hi posava, els recursos li devien funcionar i el resultat era un idiolecte molt pràctic. La Sigrun es queixa que la conversa amb ell es tornava divertida fins i tot quan volia ser seriosa. La Rita recorda, per posar un exemple, que per a ell el vi negre s'havia convertit en «vi vermell», perquè aquest és el color que mana a França (*vin rouge*), Alemanya (*Rotwein*) i Gran Bretanya (*red wine*). I tanmateix la Mireille assegura que una vegada, en una brasserie de l'avinguda Jean Jaurès, ell havia demanat «vin noir» o fins i tot «vin tinté de la maison» —pel *tinto* castellà.

Encara que sigui a causa d'un pare absent, cada cop que tots quatre ajuntem els nostres records i els superposem, vivim una experiència que no deixa de meravellar-nos. D'ençà que ens vam conèixer, ens obliguem a passar junts un cap de setmana de cada cinc, més o menys. Amb cada nova reunió omplim algun buit o desfem alguna intriga quotidiana del nostre pare. Les mares ens ajuden a restituir aquells anys i, tot i que els detalls no sempre són agradables, sovint ens sobrevé una sensació que sí que és gratificant: la sensació que potser estem corregint el nostre passat solitari, que aquella infantesa sense germans que a vegades ens pesava amb una estranya força adulta —i que ens feia sentir desprotegits— de tant en tant queda anul·lada perquè ara coneixem una part del secret del nostre pare. La incertesa d'aleshores no ens la treu ningú, això segur, però volem creure que tots quatre germans ens fèiem companyia d'una manera latent, ignorada, i que la seva vida tenia un sentit perquè li agradava jugar amb el secret i nosaltres n'érem l'essència.

Com que aquesta fraternitat solitària potser resulta massa abstracta, posarem un exemple pràctic perquè s'entengui millor. Quan els quatre cristòfols vam planejar que ens trobaríem per primer cop, comunicant-nos amb una fredor i una distància que ara ens fa riure de tan ridícula, vam acordar que portaríem les

fotografies que guardéssim del pare. Teníem la intenció de triarne una, la que fos menys antiga o que el mostrés millor, i posar un anunci en uns quants diaris dels nostres països. Escamparíem la seva imatge per mig continent i demanaríem que si algú l'havia vist o el reconeixia o tenia indicis d'on podia amagar-se, ens ho fes saber. Al final, però, després de discutir-ho molt, vam deixar-ho córrer perquè ens va semblar una contradicció. Si estàvem d'acord que la seva desaparició era gradual i voluntària, i no gens sobtada, ningú no el reconeixeria. Ningú no l'hauria vist ahir o abans-d'ahir o la setmana abans. La seva absència seria una cosa perfectament normal per a tothom.

Tot i haver decidit que no faríem cap pas, vam continuar repassant les fotografies que portàvem perquè el joc ens divertia. Érem a Barcelona i vam estendre totes les fotos al damunt d'una taula. Després vam contemplar-les com si es tractés de la fotonovella d'una vida inacabada. Eren imatges dels anys seixanta i setanta, en blanc i negre o amb aquells colors que el temps ha empallidit i fan l'escena més irreal. N'hi havia d'enviades per ell mateix, acompanyant les cartes, i n'hi havia de fetes expressament durant alguna de les seves visites. Posades una al costat de l'altra, vam comprovar que la seva actitud sempre coincidia: aquella manera de somriure a càmera —*lluuuuuís, cheeeese, hatschiuuu...*—, com si fes un gran esforç; aquell gest repetit de tocar-nos els cabells, quan nosaltres també sortíem a la foto, o d'abraçar la mare que fos, posant la mà al mateix punt exacte de la cintura...

Aquesta sensació de veure'ns tots quatre reproduïts seguint un patró, quiets igualment davant la càmera i com si no hi hagués diferències substancials entre nosaltres, ens va resultar incòmoda i torbadora. Canviaven lleugerament els escenaris de fons, i també nosaltres, esclar, però podia passar que el pare vestís la mateixa caçadora texana i les mateixes sabates a totes les fotos d'una temporada. Mentre comentàvem aquestes coincidències, ens vam adonar d'un detall que a primer cop d'ull ens va enfurismar però que després, un cop paït, ens va reconfortar. Sovint les fotos en què sortia ell sol, i que rebíem dins d'una carta, les hi havien fet durant la visita a casa d'un de nosaltres. El pare parlava de la imatge tot evitant dir res que pogués fer sospitar a les nostres mares.

Com a màxim ens la situava en el mapa dels seus viatges amb el camió. «La foto que us envio me la va fer en Bundó en un racó perdut de França, el passat mes de setembre, durant una pausa per dinar», escrivia en una carta a en Christopher i la Sarah de finals del 1970, i el «racó perdut» que s'endevinava al seu darrere era la façana blanca de la casa d'en Christophe i la Mireille, al Quai de la Marne. «Una aturada per posar benzina a Alemanya, acabats de sortir de Munic», escrivia en una altra foto enviada a en Christophe i la Mireille, però en Christof sabia destriar al fons, rere la figura del pare, la benzinera de servei que hi havia al seu barri de Frankfurt. A més, la foto era de 1968, dos anys abans, perquè tots en teníem alguna del mateix rodet (i ara aquesta coexistència a l'interior de la càmera també ens consola i ens diverteix).

Davant d'aquest historial, la solució més senzilla seria reconèixer que el pare era un mentider compulsiu, i segur que no ens equivocariem, però també ens sembla una solució simplista. Ara per ara no ens interessa condemnar-lo, sinó descobrir on és. Qui és. Si un dia ho aconseguim, ja li demanarem explicacions. De moment preferim aventurar-nos sense prejudicis en les ombres de la seva vida, perquè al capdavant, si ens hem conegut tots quatre és gràcies a ell —i gràcies a la seva absència—. Potser no és fàcil d'entendre, però preferim substituir la indignació per un entusiasme que és del tot subjectiu i, si es vol, illús. Sovint les mateixes fotografies que perpetuaven els seus enganys ara ens serveixen per agermanar-nos en el passat. Ens agrada celebrar-les com un indici que, tants anys enrere, el pare ja va preveure la nostra reunió de germans. Són una altra illusió on aferrar-nos. D'acord que potser el nostre mètode deductiu no és gaire científic, però com a mínim ens permet donar una mica d'alè a aquelles fotos i reviscolar-les.

S'ha de dir que també ens prestem al joc perquè partim d'una certesa: el dia que érem a Barcelona per primer cop i vam ordenar totes les fotos del nostre pare damunt la taula, per reconstruir una història versemblant, vam comprendre que ell no ens havia revelat mai res de si mateix. Cap esclatxa. Pocs sentiments. De sobte, aquelles fotos arrengrerades, mudes i envellides, ens van fer pensar en una sèrie d'imatges extretes d'una pel·lícula. Com

aquells quadres que abans es penjaven a l'entrada dels cinemes per anunciar la propera sessió. Podies estudiar-los atentament una bona estona, fixar-te en els actors i les actrius quiets, imaginar-te l'escena que interpretaven quan els havien paralytat de cop, però si abans no coneixies alguna cosa de la història, era impossible saber si es tractava d'una comèdia, un drama o una pel·lícula de misteri. Si estaven a punt de riure o de plorar.

És ben bé això. En Gabriel, el nostre pare, el nostre actor, sempre està quiet a les fotografies i, com més te'l mires, més t'hipnotitza.